

Ret, ingenlunde!) eller nogen Anden med et Ord, der dog ikke har været saa upassende, at den høitærede Formand fandt Anledning til at paatale det, saa beder jeg om Forladelse. Hvad forøvrigt det af den ærede Taler Udtryk lede angaaer, da kan jeg ikke finde nogen særdeles Opfordring til at gaae ind paa en stor Deel deraf, som turde være, tildeels fra andre Sider, tilstrækkelig belyst. Ogsaa det, jeg nærmest vilde have berørt, nemlig det formeentlig Gode, som det af ham med flere ærede Medlemmer stillede Forslag skulde indeholde ved at tyde hen til Hartornet, har den høitærede Minister nylig sat i saa klart et Lys, at det vilde være spildte Ord, naar jeg vilde forsøge at tilføje Noget i saa Henseende. Jeg kan ikke tænke mig noget Uheldigere eller Noget, der mindre kan tjene til anbefaling for Forslaget, end at det forsøger at støtte sig til, hvad der, anvendt som Maaalestof paa denne Maade, qaabenbart maa antages at henhøre til en forbigangen Tid (Hør!). Naar den samme ærede Landstingsmand endelig har ytret, at den bedste Garantie søger han i en vis Tact, en vis Sands, og en vis Sindighed hos det danske Folk, saa er jeg ikke enig med ham deri. Jeg har hørt det i en Række af Aar siges og seet det skrevet, at med Snaf klarede man ikke Sagen, og at det derfor ikke havde videre at betyde, naar Regjeringen stundom beraabte sig paa, at et Folk, som det danske, maatte i Regjeringens hele Forgaaen have en vidunderlig Garantie for, hvorledes den uindskrænkede Regjering vilde handle med det: det var netop kun moralske Garantier. Det har sat sig fast hos mig; og derfor vil jeg heller ikke nu indlade mig med moralske Garantier (Hør!). Og det forekommer mig, at jeg i den Henseende er berettiget til at henholde mig til, hvad enhver Mand, der har tænkt alvorligt over de store Spørgsmaal angaaende Staten og det borgerlige Samfund, nok vil give mig Ret i, at Staten og det borgerlige Samfund er netop derfor til, og at netop derfor give vi Love, fordi vi ikke ville nøies med de moralske Garantier. Derfor foreskrives der bestemte Regler, derfor lønnes der med Opoffrelse en Mængde Mennesker, der skulle klare Anvendelsen af disse Love, og atter lønnes

med uhyre Opoffrelse en Mængde Mænd, der skulle være rede til med Magt at sætte dem igjennem paa enkelte Steder, dersom Noget forsøger at sætte sig ud over dem. Derfor vil jeg slet ikke gaae ind paa nogen saadan moralisk Garantie i denne Sag. Naar jeg skal gjøre Noget for at sikke nogen Deel af mine Medborgere imod Overgreb, som dog ere mulige her som andetsteds, saa gjør jeg det paa den Maade, at jeg siger: Lad os faae en Lov, som nogenlunde og saavidt muligt forebygger og forhindrer deslige Overgreb, som gjør, at, hvor de fremkomme, ville de have Lovens imod sig og med Lovens Tvang kunne holdes nede. — Min ærede Nabo tilvensire (Wessely) berørte sidst, — og han er kommen tilbage dertil idag, — det formeentlig ikke Bisidsværdige i, hvad baade Regjeringsudkastet og Udvalget er gaaet ind paa, en dobbelt Bælgerklasse. Jeg var sidst, da jeg jo er lidt fastgroet ved Bøgerne, nødt til at hente mit Exempel paa, at Sagen ikke var saa uørt, fra en fri Stat lidt langt tilbage, det var fra Rom.

En aret Ven har idag haft den Godhed at gjøre mig opmærksom paa, at jeg kunde have det nærmere, som man da meget let overseer det, der næsten ligger lige for Dinene. Jeg kunde taget Exemplet fra Frankrig, og fra en Tid i Aarene 1820—30 i Frankrig, i hvilke Bælgerne til Deputeretkammeret foregik paa denne Maade, jeg troer omtrent indtil Juli-Revolutionen kom. Den samme ærede Taler (Wessely) har idag især endnu gjort opmærksom paa, at vi talte, som om det ikke var de samme Interesser, der skulde repræsenteres i hele Communen. Den høitærede Minister har allerede berørt dette Stykke; men jeg tør maaskee dog komme lidt ind derpaa. Ja, vi ere nødte til at tale, som om det ikke ganske var de samme Interesser. Thi vel er det sandt, at, naar det gaaer alle Enkelte vel, saa gaaer det Communen vel; og vel er det fremdeles ogsaa sandt, at en blomstrende Commune vil have stor Indflydelse paa de Enkeltes Velvære. Men forresten giver den sunde Menneskeforstand og den daglige Erfaring, at, som Menneskene ere, kan baade 1 og 2 og 3 og Flere opnaae stor formeentlig